

**Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Jaworznie**

z dnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Jaworznie
na lata 2021-2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 920), art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1, art. 19 pkt 1, art. 110 ust.10 i art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Jaworznie
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Jaworznie na lata 2021-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Jaworzna.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezydent Miasta Jaworzna

Paweł Silbert

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Jaworznie
z dnia 2021 r.

PROGRAM

DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB

Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W JAWORZNIE

NA LATA 2021-2030

Jaworzno, 2021 r.

SPIS TREŚCI

- I. WPROWADZENIE - 3
- II. DOKUMENTY STRATEGICZNE – 3
- III. DIAGNOZA SPOŁECZNA – 4
- IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU – 9
- V. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU – 9
- VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI REALIZACJI – 11
- VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE – 17
- VIII. ADRESACI PROGRAMU – 18
- IX. RAMY FINANSOWE – 18
- X. MONITORING I EWALUACJA – 19
- XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE – 20

I. WPROWADZENIE

Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych ma na celu wyrównywanie nieuzasadnionych różnic społecznych oraz tworzenie szans funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiając im pełną integrację ze społeczeństwem. Miejsce osób niepełnosprawnych w społeczeństwie zależy od organizacji systemu integracji, od jakości prawa i zakresu jego stosowania w praktyce. Zależy także od tego, czy uda się przełamać obojętność, bierność, egoizm, niezrozumienie społeczności, w której żyje osoba niepełnosprawna.

Osoby niepełnosprawne potrzebują niejednokrotnie wsparcia ze strony społeczeństwa, aby móc egzystować w podobnych warunkach życia, jak inni obywatele. Okazywane wsparcie nie powinno być jednak traktowane jako przywilej, ale jako przysługujące prawo. Podejmowanie działań na rzecz pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu rodzinnym, w społeczności lokalnej i szerszym środowisku społecznym, przyczyni się do przestrzegania praw osób niepełnosprawnych oraz korzystania przez nie z dóbr publicznych.

Skuteczność Programu będzie zależała od interdyscyplinarnej współpracy jaworznickich instytucji i organizacji, działających w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym.

II. DOKUMENTY STRATEGICZNE

1. Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych ratyfikowana przez Polskę z dnia 6 września 2012 r.
2. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych uchwalona 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Karta Praw Osób z Autyzmem uchwalona 12 lipca 2013 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” - uchwała nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r.
5. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020 – 2030 – uchwała nr VI/25/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 listopada 2020 r.
6. Strategia Rozwoju - Jaworzno 2030+.

W 2019 r. weszła w życie ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Celem ustawy jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. Ustawa jest kluczowym elementem rządowego programu „Dostępność Plus”.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Niepełnosprawność jest udziałem coraz większej części społeczeństwa i wpisuje się we wszystkie aspekty jego funkcjonowania. Nie istnieje też jedna, ogólnie funkcjonująca definicja niepełnosprawności. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej. Powyższa definicja wynika z przepisów prawa i dotyczy prawnych aspektów zakwalifikowania osób do grupy niepełnosprawnych. W społeczeństwie funkcjonują również osoby, które nie posiadają orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności lecz posiadają poważne ograniczenia w wykonywaniu określonych czynności. Mówimy wtedy o tzw. niepełnosprawności biologicznej, istniejącej u danej osoby, lecz nie potwierdzonej stosownym orzeczeniem wydanym przez uprawniony do tego organ. Tak więc osoba niepełnosprawna to taka, u której stałe lub długotrwale naruszenie sprawności organizmu trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia pełnienie ról społecznych. Osoby niepełnosprawne można podzielić według różnych kryteriów np. według rodzaju, przyczyny niesprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła, stopnia niesprawności itp.

Definicja, rodzaje niepełnosprawności oraz organy właściwe uprawnione do wydawania orzeczeń

W prawie polskim wyróżnia się 3 rodzaje niepełnosprawności w zależności od stopnia oraz komplikacji związanych z nimi dysfunkcji psychospołecznych. Prawną definicję niepełnosprawności podaje m. in. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych. W §1 Karty osoby z niepełnosprawnością określono jako „osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub

uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji". Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w art. 2 definiuje niepełnosprawność jako „*trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*”.

Art. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa następujące stopnie niepełnosprawności :

a) znaczny stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest niezdolna do podjęcia zatrudnienia, zdolna do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagająca niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

b) umiarkowany stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest zdolna do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagająca w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

c) lekki stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do wykonywania zatrudnienia, nie wymagająca pomocy innej osoby w pełnieniu ról społecznych.

Z kolei art. 5 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa następujące rodzaje niezdolności do pracy:

a) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

b) całkowitej niezdolności do pracy, traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

c) częściowej niezdolności do pracy traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przyczynę niepełnosprawności oznacza się następująco :

Lp.	Symbol	Wyjaśnienie
1.	01-U	upośledzenie umysłowe
2.	02-P	choroby psychiczne
3.	03-L	zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu
4.	04-O	choroby narządu wzroku
5.	05-R	upośledzenie narządu ruchu
6.	06-E	epilepsja
7.	07-S	choroby układu oddechowego i krążenia
8.	08-T	choroby układu pokarmowego
9.	09-M	choroby układu moczowo – płciowego
10.	10-N	choroby neurologiczne
11.	11-I	inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jaworznie wydaje orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień w trybie uproszczonym. W przypadku tego postępowania, stopień niepełnosprawności określa się na podstawie przedłożonych orzeczeń, a wskazania zawarte w orzeczeniu ustala się stosownie do naruszonej sprawności organizmu i ograniczeń funkcjonalnych uzasadniających korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. Wśród wielu przyczyn niepełnosprawności najczęściej wymienia się: wady wrodzone oraz choroby i choroby przewlekłe (przeważająca przyczyna), nagłe - wypadki, urazy, zatrucia. Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka. Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej jednak niż trzy symbole

schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu. W polskim systemie prawnym istnieją organy orzecznicze, które wydają orzeczenia dla celów rentowych oraz dla celów poza rentowych. Oba typy orzeczeń są integralne i funkcjonują niezależnie od siebie. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) jest organem, wydającym orzeczenie o „niezdolności do pracy”, które stanowi podstawę ubiegania się o rentę. Oceny niezdolności do pracy oraz jej stopnia dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik ZUS – jako organ I instancji oraz komisja lekarska ZUS – jako organ II instancji. Za niezdolną do pracy uważa się osobę, która utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu.

Charakterystyka problemu

Dane z Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jaworznie za lata 2017 – 2019 wskazują na coroczne zwiększanie się liczby osób niepełnosprawnych, zwłaszcza wśród grupy osób starszych (obecnie blisko 40%). Dokładne analizy danych przedstawiono w poniższych tabelach.

Ogólna liczba osób niepełnosprawnych w Jaworznie w latach 2014 – 2019

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba osób niepełnosprawnych do 16 roku życia	842	814	809
Liczba osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia	2059	2309	2408
Razem	2901	3123	3217

Liczba osób niepełnosprawnych w Jaworznie ze względu na wiek, w latach 2017 – 2019

Wiek	2017 rok	%	2018 rok	%	2019 rok	%
0-3 lat	248	8,5	279	8,9	261	8,1
4-7 lat	273	9,4	226	7,2	223	6,9
8-16 lat	321	11,1	309	9,9	325	10,1
16-25 lat	146	5,0	182	5,8	136	4,2
26-40 lat	195	6,7	223	7,1	216	6,7
41-60 lat	797	27,5	796	25,5	806	25,1
60 i więcej	921	31,7	1108	35,5	1250	38,9

Liczba osób niepełnosprawnych w Jaworznie ze względu na liczbę symboli, w latach 2017 - 2019

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Jeden symbol	1773	1865	1836
Dwa symbole	812	879	834
Trzy symbole	257	334	508

Dane za lata 2017 – 2019 wskazują na zwiększenie się liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, natomiast liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności utrzymuje się na podobnym poziomie.

Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności w latach 2017 – 2019 (dane ogółem)

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	2084	2336	2444
Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	853	821	825

Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności

Osobom powyżej 16 roku życia wydano orzeczenia ze względu na stopień niepełnosprawności. Dane zawarte w tabeli przedstawiają podział osób ze względu na stopień niepełnosprawności oraz przyczynę niepełnosprawności (symbol). Główną przyczyną wydawania stopnia niepełnosprawności były schorzenia narządów ruchu. W przypadku stopnia lekkiego z tej przyczyny wydawano ponad 70% orzeczeń. W przypadku stopnia umiarkowanego, było to ponad 40% wydanych orzeczeń, a drugą z kolei przyczyną były zaburzenia oddechowe i krążenia. W przypadku znacznego stopnia ponad 20% to schorzenia narządów ruchu, a kolejno blisko 20% to zaburzenia układu oddechowego i krążenia, a w dalszej kolejności zaburzenia neurologiczne.

Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wg symbolu oraz rodzaju stopnia w latach 2017 – 2019

	2017 rok						2018 rok						2019 rok					
	Znaczny		Umiarkowany		Lekki		Znaczny		Umiarkowany		Lekki		Znaczny		Umiarkowany		Lekki	
01-U	6	0,9	14	1,4	0	0,0	5	0,6	15	1,3	0	0,0	7	0,7	10	1,0	1	0,2
02-P	66	10,3	109	11,1	1	0,2	83	10,7	100	8,9	0	0,0	105	11,0	112	11,0	1	0,2
03-L	10	1,6	11	1,1	32	7,3	11	1,4	13	1,2	36	8,8	11	1,2	27	2,7	63	14,3
04-O	37	5,8	34	3,5	5	1,1	34	4,4	43	3,8	4	1,0	36	3,8	44	4,3	3	0,7
05-R	146	22,9	472	47,9	331	75,9	214	27,5	520	46,4	316	76,9	216	22,7	432	42,6	325	73,7
06-E	1	0,2	20	2,0	2	0,5	5	0,6	28	2,5	2	0,5	2	0,2	26	2,6	3	0,7
07-S	122	19,1	154	15,6	34	7,8	125	16,0	192	17,1	26	6,3	184	19,3	173	17,0	22	5,0
08-T	49	7,7	28	2,8	7	1,6	48	6,2	31	2,8	6	1,5	69	7,2	37	3,6	5	1,1
09-M	47	7,4	18	1,8	2	0,5	50	6,4	18	1,6	2	0,5	66	6,9	23	2,3	0	0,0
10-N	79	12,4	46	4,7	9	2,1	142	18,2	77	6,9	8	1,9	156	16,4	54	5,3	12	2,7
11-I	74	11,6	77	7,8	13	3,0	56	7,2	78	7,0	11	2,7	99	10,4	72	7,1	6	1,4
12-C	1	0,2	2	0,2	0	0,0	6	0,8	5	0,4	0	0,0	1	0,1	5	0,5	0	0,0

Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności

Statystyka wskazała, że najczęstszą przyczyną przyznawania niepełnosprawności wśród osób do 16 roku życia były zaburzenia układu oddechowego i krążenia (blisko 40%) oraz zaburzenia neurologiczne (blisko 30%).

Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w Jaworznie wg symbolu w latach 2017-2019

	2017 ROK		2018 ROK		2019 ROK	
	Liczba		Liczba		Liczba	
	orzeczeń	%	orzeczeń	%	orzeczeń	%
01-U	8	1,0	2	0,2	3	0,4
02-P	15	1,8	21	2,6	18	2,2
03-L	23	2,7	24	2,9	20	2,5
04-O	32	3,8	30	3,7	24	3,0
05-R	34	4,0	41	5,0	31	3,8
06-E	18	2,1	16	2,0	25	3,1
07-S	341	40,5	304	37,3	301	37,2
08-T	8	1,0	10	1,2	11	1,4
09-M	13	1,5	8	1,0	11	1,4
10-N	229	27,2	228	28,0	245	30,3
11-I	62	7,4	69	8,5	60	7,4
12-C	59	7,0	61	7,5	60	7,4

IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Stworzenie warunków zapewniających osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej, dostęp do informacji, edukacji, rynku pracy i infrastruktury publicznej.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Wzmocnienie spójności i integracji społecznej.
2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
3. Wzrost zatrudnienia, aktywności zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie rodzaju i jakości usług (usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze specjalistyczne, rehabilitacja, asystentura, poradnictwo, terapia).
5. Zmniejszenie ilości barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

6. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do różnych form edukacji, podnoszenie jakości kształcenia.
7. Wzmocnienie samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych.
8. Aktywizacja różnych podmiotów w zakresie inicjowania i podejmowania działań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
9. Zwiększenie poziomu świadomości społecznej dotyczącej problematyki niepełnosprawności.

VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI REALIZACJI

Kierunek działania 1: Wzmacnianie w funkcjonowaniu społecznym osób z niepełnosprawnością.

LP.	DZIAŁANIE	SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY
1	Poszerzanie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności.	<p>1. Organizacja spotkań dotyczących tematyki niepełnosprawności.</p> <p>2. Aktualizacja informatora dla osób niepełnosprawnych na stronie internetowej.</p> <p>3. Forum organizacji pozarządowych.</p>	<p>1. Liczba spotkań.</p> <p>2. Liczba wejść na stronę.</p>	<p>1. Urząd Miejski</p> <p>2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>3. Organizacje pozarządowe</p>
2	Aktywizacja społeczności lokalnej, w tym sektora pozarządowego na rzecz osób z niepełnosprawnościami.	<p>1. Współpraca na rzecz osób niepełnosprawnych</p> <p>2. Organizacja szkoleń dla organizacji pozarządowych, wsparcie w pisaniu wniosków i projektów.</p>	<p>1. Liczba spotkań.</p> <p>2. Liczba szkoleń.</p> <p>3. Liczba projektów.</p>	<p>1. Urząd Miejski</p> <p>2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>3. Organizacje Pozarządowe</p>
3	Integracja społeczna osób z niepełnosprawnościami.	<p>1. Organizacja dni godności osób niepełnosprawnych.</p> <p>2. Organizacja pikników integracyjnych, spotkań tematycznych.</p> <p>3. Internetowy Biuletyn Informacyjny.</p> <p>4. Promocja działalności osób niepełnosprawnych w zakresie kultury i sztuki w ramach warsztatów, wystaw artystycznych, imprez i spotkań.</p>	<p>1. Liczba zorganizowanych wydarzeń.</p> <p>2. Liczba wejść na stronę Biuletynu.</p> <p>3. Liczba akcji promocyjnych.</p>	<p>1. Urząd Miejski</p> <p>2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>3. Organizacje Pozarządowe</p> <p>4. Instytucje Kultury</p>

4	Wzmacnianie aktywizacji i aktywności osób z niepełnosprawnościami w obszarze rekreacyjnym, turystycznym i sportowym.	1. Organizacja zawodów, turniejów i imprez sportowych. 2. Organizacja wycieczek krajoznawczych.	1. Liczba zorganizowanych wydarzeń.	1. Miejskie Centrum Kultury i Sportu 2. Organizacje pozarządowe 3. Instytucje Kultury.
---	--	--	-------------------------------------	--

Kierunek 2: Specjalistyczna edukacja dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami

LP.	DZIAŁANIE	SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY
1	Tworzenie odpowiednich warunków edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.	1. Monitorowanie potrzeb z zakresu kształcenia osób z niepełnosprawnościami. 2. Diagnoza możliwości edukacyjnych placówek oświatowych i przygotowanie oferty edukacyjnej.	1. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty.	1. Urząd Miejski 2. Placówki oświatowe
2	Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej w obszarze pracy z osobami z niepełnosprawnościami.	1. Szkolenia dla kadry pedagogicznej. 2. Organizacja specjalistycznej pomocy. 3. Wyposażenie placówek w pomoce, sprzęt oraz specjalistyczne narzędzia.	1. Liczba osób, które podniosły kwalifikacje zawodowe w zakresie kształcenia specjalnego. 2. Liczba wyposażonych placówek oraz rodzaj sprzętu.	1. Urząd Miejski 2. Placówki oświatowe 3. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
3.	Wspieranie oraz motywowanie osób z niepełnosprawnościami do podnoszenia wykształcenia.	Propagowanie oferty zdobywania wyższego wykształcenia dla młodzieży z niepełnosprawnościami.	Liczba osób, które podniosły swoje wykształcenie.	1. Urząd Miejski 2. Placówki oświatowe 3. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Kierunek 3: Dostosowanie zatrudnienia oraz rozwoju zawodowego do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami

LP.	DZIAŁANIE	SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY
1	Diagnoza i aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami	<p>1. Rozpoznanie oczekiwań pracodawców i osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>2. Promocja rehabilitacji zawodowej wśród pracodawców i osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>3. Realizacja usługi poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy.</p> <p>4. Zastosowanie instrumentów rynku pracy i innych form wspierających zatrudnienie.</p>	<p>1. Liczba pracodawców współpracujących w obszarze rehabilitacji zawodowej.</p> <p>2. Liczba osób zaktywizowanych.</p>	<p>1. Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>2. Pracodawcy</p> <p>3. Organizacje pozarządowe</p>

Kierunek 4: Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

LP.	DZIAŁANIE	SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY
1	Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami.	1. Dofinansowanie świadczeń i usług rehabilitacyjnych ze środków PFRON.	1. Liczba osób korzystających z różnych rodzajów świadczeń i usług PFRON.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Profilaktyka zdrowotna	1. Projekty i programy prozdrowotne.	1. Liczba uczestników korzystająca ze wsparcia.	1. Urząd Miejski w Jaworznie 2. Placówki służby zdrowia
3	Rozwój infrastruktury w obszarze opieki całodobowej.	1. Utworzenie Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego (COM) dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami w stopniu umiarkowanym oraz znacznym. 2. Tworzenie mieszkań chronionych. 3. Wsparcie z programów krajowych dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami.	1. Liczba osób skierowanych do COM. 2. Liczba osób skierowanych do mieszkań chronionych. 3. Liczba uczestników programów.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jaworznie 3. Organizacje pozarządowe

WYJAŚNIENIA DO KIERUNKU 4:

1. Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne

Centrum Opiekuńczo - Mieszkalne, prowadzone będzie przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jaworznie na zlecenie miasta we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jaworznie.

Centrum Opiekuńczo - Mieszkalne jest placówką wsparcia całodobowego przeznaczoną dla osób, które z uwagi na poziom funkcjonowania psychofizycznego wymagają stałej opieki, pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego oraz indywidualnej terapii. Celem działalności placówki jest polepszenie funkcjonowania psychofizycznego uczestników bądź przeciwdziałanie pogłębianiu się istniejących dysfunkcji poprzez działania terapeutyczne i rehabilitację ogólnie usprawniającą. Placówka świadczyć będzie następujące usługi dla swoich uczestników: pobyt z zapewnieniem opieki, wyżywienie w formie jednego ciepłego posiłku dziennie, wsparcie pielęgniarstwa, pomoc w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych, zorganizowanie czasu wolnego w bezpieczny i godny sposób, dowóz do i z ośrodka. Usługami wspomagającymi w Centrum będą: terapia zajęciowa (m.in. plastyczna, muzykoterapia, psychologiczna), rehabilitacja ruchowa, symulowanie utrzymywania kontaktu z najbliższym otoczeniem społecznym poprzez wspólny udział w imprezach i spotkaniach okolicznościowych (m.in. organizowanie świąt i uroczystości). Program będzie realizowany w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

2. Mieszkanie Chronione

Art. 53 ustawy o pomocy społecznej definiuje zakres podmiotowy wsparcia osób w mieszkaniu chronionym. Mieszkania są formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkanie chronione w zależności od celu udzielania wsparcia prowadzone jest jako mieszkanie chronione treningowe lub mieszkanie chronione wspierane.

W mieszkaniu chronionym treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością

lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia. Z kolei mieszkania chronione wspierane przeznaczone są dla osoby niepełnosprawnej, w szczególności osoby niepełnosprawnej fizycznie lub osoby z zaburzeniami psychicznymi lub osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chorej. W mieszkaniu chronionym wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Dla osób z niepełnosprawnością intelektualną nadal istnieje potrzeba tworzenia mieszkań chronionych. Od dnia 01.03.2020 r. na terenie miasta funkcjonuje Mieszkanie Chronione dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną, którego działalność była finansowana ze środków miasta do dnia 31.12.2020 r. W kolejnych latach finansowanie przedsięwzięcia będzie pochodzić ze środków PFRON. Mieszkanie Chronione prowadzone jest przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną koło w Jaworznie. Mieszkanie chronione pełni trzy funkcje: treningową, wspomagającą oraz interwencyjną.

3. Realizacja wsparcia z Programów krajowych dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami

W ramach krajowego Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych istnieje szereg Programów skierowanych do osób niepełnosprawnych. Najważniejsze z nich to m.in. pakiet usług opiekuńczych skomasowany w trzech programach tzn. „Opieka Wytchnieniowa” adresowana do opiekunów osób niepełnosprawnych, usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych do 75 r. życia oraz dla dzieci do 16 r. życia, a także opieka nad osobami niepełnosprawnymi (tzw. instrumenty wsparcia). Pakiet „Mój dom” to wsparcie, którego celem jest zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych, poprzez m.in. wsparcie dorosłych osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi, budynki bez barier czyli dofinansowanie części wydatków związanych z dostępnością architektoniczną budynków wielorodzinnych, a także likwidacja barier architektonicznych oraz mieszkania bez barier (dopłaty do najmu mieszkania dla osób niepełnosprawnych i dofinansowanie kosztów dostosowania lub wyposażenia mieszkań). Obszar asystencji, czyli umożliwienie osobom niepełnosprawnym niezależnego życia

dzięki wsparciu asystenta osobistego to kolejny pakiet wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Konkursy na realizację wsparcia w ramach w/w Programów ogłaszane są co roku.

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jaworznie, od 2012 roku na terenie naszego miasta realizuje wsparcie w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Głównym celem realizacji wsparcia jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Na terenie Miasta istnieje wiele organizacji oraz instytucji związanych ze wspieraniem osób niepełnosprawnych psychicznie jak i fizycznie. Do takich instytucji m.in. zalicza się:

- 1) Urząd Miejski w Jaworznie,
- 2) Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Jaworznie,
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie,
- 4) Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jaworznie,
- 5) Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie,
- 6) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie,
- 7) Dom Pomocy Społecznej w Jaworznie,
- 8) SPZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie,

- 9) Ośrodek Wczesnej Interwencji przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jaworznie,
- 10) SP ZOZ Zakład Pielęgnacyjno - Opiekuńczy w Jaworznie,
- 11) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jaworznie,
- 12) Środowiskowy Dom Samopomocy przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jaworznie,
- 13) Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jaworznie,
- 14) Stowarzyszenie Rodzin na Rzecz Dzieci Sprawnych Inaczej,
- 15) Inne podmioty państwowe, samorządowe i pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 16) Koordynator ds. dostępności.

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych i ich rodzin z terenu gminy miasta Jaworzna.

IX. RAMY FINANSOWE

Ze względu na szeroki zakres merytoryczny i czas obowiązywania Programu, nie można precyzyjnie określić jego ram finansowych. Ostrożność w szacowaniu środków finansowych ma wiele przyczyn. Jedną z nich jest niepewność, co do przewidywanych dochodów i ewentualnych zmian przepisów w tym dotyczących kompetencji.

Potencjalne źródła finansowania Programu:

- 1) budżet państwa,
- 2) budżet samorządu województwa,
- 3) budżet gminy,

- 4) środki finansowe pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 5) fundusze unijne oraz inne zagraniczne i krajowe mechanizmy finansowe,
- 6) środki własne organizacji pozarządowych,
- 7) darowizny finansowe i rzeczowe.

X. MONITORING I EWALUACJA

W związku z tym, że nie jest możliwe precyzyjne zaplanowanie wszystkich działań i zadań w dłuższym czasie, Program powinien podlegać monitoringowi i ewaluacji, aby w miarę zmieniającej się sytuacji społeczno – gospodarczej, móc aktualizować jego zapisy.

Monitoring jest bieżącą weryfikacją wdrażanych działań pod względem zgodności z celami, harmonogramem itp. Natomiast ewaluacja jest to systematyczna i obiektywna ocena trwającego lub zakończonego programu – jego zaplanowania, wdrożenia, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Ewaluacja powinna dostarczać wiarygodnych i przydatnych informacji, pozwalając na wykorzystanie zdobytych w ten sposób wniosków w procesie podejmowania decyzji. Systematyczne zbieranie informacji pozwala na weryfikowanie podejmowanych działań jeszcze w trakcie ich realizacji.

Ewaluacja wiąże się wobec tego z oszczędnością pieniędzy, czasu, energii, a przede wszystkim z racjonalnym wykorzystaniem zasobów ludzkich. Tak więc dla Programu, który nie jest aktem jednorazowym, ewaluacja ma zasadnicze znaczenie, dlatego w dokumencie go dotyczącym, nie może zabraknąć opisu sposobu monitoringu i ewaluacji wdrażanych działań.

Monitorowanie odbywa się na podstawie sprawozdawczości realizowanej na wszystkich poziomach wdrażania Programu. Sprawozdawczość jest realizowana terminowo i cyklicznie. W jej skład wchodzi składane Radzie Miejskiej do 31 marca każdego roku:

1. sprawozdania z działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
2. sprawozdanie z realizacji Programu oraz składana do 30 kwietnia każdego roku Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Elementem procesu monitorowania jest także zestaw wskaźników realizacji działań. Można wtedy określić jaki poziom osiągnęły wskaźniki w porównaniu rok do roku jak i w stosunku do wartości bazowych, jeżeli takie zostały ustalone. Równocześnie z procesem monitorowania prowadzona jest ewaluacja. Biorą w niej udział realizatorzy Programu, zainteresowane instytucje, organizacje i osoby, organy kontroli i nadzoru. Do badań ewaluacyjnych stosować można obydwa rodzaje metod badawczych tj. techniki ilościowe (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług) i jakościowe (np. ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty).

Badane mogą być m.in. takie elementy:

- 1) dostępność usług,
- 2) standard usług,
- 3) informacja o programie,
- 4) kompetencje realizatorów programu,
- 5) terminowość,
- 6) stopień realizacji celów i zadań,
- 7) pozytywne oddziaływanie programu,
- 8) poczucie bezpieczeństwa.

XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Koordynatora Programu wyznacza Prezydent Miasta, na wniosek Koordynatora Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2021 – 2030, którym jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworznie.
2. Program to dokument otwarty i mogący podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami miasta oraz wymogami prawa.
3. Wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji Programu należy składać do Koordynatora Programu, który jest zobowiązany do uruchomienia procedury ewentualnych zmian w prowadzonych działaniach lub proponowania nowych działań w zakresie Programu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 35a ust.1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Na podstawie diagnozy społecznej opracowano nowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Jaworznie na lata 2021 – 2030.

Celem głównym programu jest stworzenie warunków zapewniających osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej, dostęp do informacji, edukacji, rynku pracy i infrastruktury publicznej. Program wyznacza 4 kierunki działań:

- 1) wzmocnienie w funkcjonowaniu społecznym osób z niepełnosprawnością,
- 2) specjalistyczna edukacja dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami,
- 3) dostosowanie zatrudnienia oraz rozwoju zawodowego do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami,
- 4) rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami.

Program był konsultowany z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się niepełnosprawnością oraz Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.

Jaworzno, 06 kwietnia 2021 r.

Zatwierdził: Naczelnik Wydziału Zdrowia - Małgorzata Helbin-Więcek